

Тернопільський національний економічний університет
Факультет аграрної економіки і менеджменту
Кафедра менеджменту біоресурсів і природокористування

*Міждисциплінарна
курслова робота
на тему:*

**ПІДВИЩЕННЯ
ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ
ПІДПРИЄМСТВ ЛІСОВОГО
ГОСПОДАРСТВА**

Виконала ст. гр. МПЕДзм-21

Шуль О.І.

галузь знань 0306 Менеджмент

організацій і адміністрування

Спеціальність 8.03060101

Менеджмент природокористування

та економіка довкілля

Керівник: д.е.н. Дудар Т.Г.

Національна шкала _____

Кількість балів _____ ESTS _____

Члени комісії _____

Тернопіль-2016

ЗМІСТ

ВСТУП	2
1. Поняття і сутність ефективності роботи підприємства	3
2. Методи оцінки ефективності діяльності лісогосподарських підприємств	10
3. Загальна характеристика підприємства	21
4. Обґрунтування необхідності модернізації	23
5. Формування плану заходів автоматизації виробництва	24
6. Розрахунок економічної ефективності від впровадження запланованих заходів	25
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ	36
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	

ВСТУП

Ефективність є однією з головних характеристик результативності управління діяльністю підприємства, що зумовлює необхідність її детального вивчення.

Забезпечення ефективності напряду пов'язано з його оцінюванням. Розв'язання питань підвищення та підтримки ефективності управління діяльністю підприємства неможливо без комплексного оцінювання її рівня.

Результати такого оцінювання дозволяють встановити масштаб і зміну спрямованості в управлінні діяльністю підприємства, прогнозувати їх вплив на ключові функціональні підсистеми підприємства, ухвалювати відповідні управлінські рішення щодо підвищення та підтримки рівня ефективності управління діяльністю, вибирати методи, способи, інструменти управління діяльністю підприємства.

1. Поняття і сутність ефективності роботи підприємства

Успішне впровадження стратегії розвитку організації має на меті проведення не тільки результативної, а також і ефективної господарської діяльності.

Підґрунтям утворення потреби в раціональній та ефективній господарській діяльності організації є догма щодо обмеженості ресурсів, з однієї сторони, та постійне стремління до підвищення результативності її діяльності – з другої. У зв'язку з цим, лише ефективне застосування наявних ресурсів дозволяє задовольнити максимальну кількість потреб організації й одержати необхідний результат [8].

Ефективність на макроекономічному рівні характеризує виробничі відносини відносно економії сукупних затрат уречевленої й живої праці витраченої для одержання позитивного результату.

Економічним змістом ефективності є зростання результату (ефекту) із одиниці затрат праці.

Під категорією «ефективність» на рівні організації розуміють зв'язок між значенням одержаного результату її господарської діяльності та величиною інвестованих чи затрачених на виробництво ресурсів.

Розкриттю суті ефективності господарської діяльності організації допоможе чітке розуміння таких економічних категорій як:

- результат діяльності організації;
- ефект;
- ефективність господарської діяльності організації;
- чинник ефективності.

Результат господарської діяльності організації визначається, перш за все, особливостями даної діяльності, в цілому відображає наслідки її роботи в операційній, економічній, інвестиційній, екологічній, соціальній, науково-технічній й інших сферах.

Результат операційної діяльності можна встановити із того скільки було виготовлено (реалізовано) продукту. Однак, необхідно відмітити, що результат операційної діяльності не завжди відображається кількістю якісного продукту. Можливий випадок, коли результатом операційної діяльності організації є кількість неякісної (бракованої) продукції. Бракована продукція, хоча і негативний, однак все рівно певний результат. У зв'язку з цим, в обліку у показник «товарна продукція» неякісна (бракована) продукція не входить.

Результат економічної діяльності є одержана плата за передані по договорам оренди основні фонди, одержані дивіденди та проценти, прибуток від пайової участі у роботі інших товариств та інше.

Під науково-технічними результатами діяльності організації розуміють доходи від передачі по договорам купівлі-продажу прав на створені об'єкти інтелектуальної власності.

Соціальні, екологічні та інші неекономічні результати діяльності товариства приймаються до уваги при визначенні ефективності діяльності підприємства у випадках, коли вони володіють вартісним вираженням. Необхідно відзначити, що соціальні та екологічні результати функціонування організації можуть мати і негативне значення. Такими, для прикладу, є наслідки господарської діяльності підприємства, коли воно здійснює забруднення навколишнього середовища, чи соціальні наслідки проведення автоматизації виробничих процесів організацією, яка знаходиться у регіоні, що володіє надлишком трудових ресурсів, при умові, що дана автоматизація супроводжується скороченням трудового колективу.

Інтегрована вартісна оцінка сукупних результатів господарської діяльності організації розраховується за рахунок встановлення величини сукупного доходу організації, доданої вартості, а також кінцевого економічного результату – прибутку до оподаткування [7].

Ефект – економічна категорія, що характеризує величину перевищення результатів господарської діяльності над витратами, що пов'язані з її проведенням, протягом деякого періоду часу [1].

Ефект характеризується за допомогою таких показників, які відрізняються складом затрат і результатами та методами розрахунку затрат і результатів, поведених у різні часові періоди. Однак, абсолютне значення ефекту господарської діяльності, як правило, не відображає ступінь результативності діяльності організації. Ефект господарської діяльності може мати однакове значення, однак ступінь застосування використовуваних ресурсів – різним.

Ефективність господарської діяльності організації – це категорія, що відображає чи відповідають результати та витрати організації цілям її діяльності, а також інтересам власників (інвесторів) [3]. Поняття «ефективність» це є не що інше, як порівняння одержаних результатів господарської діяльності із кількістю затрачених ресурсів.

Так, як цілі та інтереси організації мають суттєві відмінності в коротко- та довгостроковому періодах, необхідно дати відповідь на наступні питання [9]:

- Зростання ефективності господарської діяльності організації належить до коротко- чи довгострокової цілі організації?
- Чи необхідно брати до уваги життєвий цикл організації під час вибору критеріїв ефективності, чи формувати різні критерії для різних етапів її життєвого циклу?
- На яких стадіях життєвого циклу організації темпи її розвитку кореспондують із зростанням ефективності?
- На якій стадії життєвого циклу постає актуальною проблема пришвидшення темпів розвитку організації, а на якій – підвищення ефективності її діяльності?
- Якими повинні бути чинники ефективності для кожної із стадій життєвого циклу?

Так, як організація є відкритою системою й працює у рамках національної економіки, ефективність її діяльності треба розглядати із точки зору усіх заінтересованих сторін.

Ефективність, як економічна категорія, має велику кількість різновидів [10]:

- економічна ефективність характеризує відповідність затрат та результатів господарської діяльності організації цілям й інтересам її учасників у грошовому еквіваленті;

- соціальна – характеризує відповідність затрат та соціальних результатів господарської діяльності організації цілям та соціальним потребам суспільства;

- екологічна – характеризує відповідність затрат і екологічних результатів потребам держави й суспільства;

- інші різновиди ефективності.

Проводячи оцінку економічної ефективності господарської діяльності організації, необхідно також враховувати й ефективність для інвесторів (власників) організації. Вчені економісти [3] рекомендують проводити наступні типи економічної ефективності господарської діяльності організації:

- ефективність діяльності організації загалом;

- ефективність участі у капіталі організації (ефективність власного капіталу власника організації чи ефективність інвестованих засобів у статутний капітал організації його учасників). Такого роду розрахунки проводяться із метою підтвердження кожному із інвесторів доцільності його інвестування в організацію та відносяться до розрахунків обґрунтування доцільності капіталовкладень.

Оцінка проблем ефективності із різних точок зору та її аналіз для різного роду користувачів інформації викликає велику кількість варіантів методів щодо розрахунку ефективності діяльності організації.

Завжди виникає спокуса провести аналіз тільки економічної складової ефективності на рівні організації як відокремленої закритої системи. Однак непотрібно забувати, що організація це відкрита система, її діяльність повинна бути в гармонії з суб'єктами як макро- так і мікросередовища. З метою підвищення ефективності господарської діяльності організації потрібно звести до мінімуму негативний вплив (при умові, що він існує) на зовнішнє середовище та державну економіку в цілому.

Відзначимо, що аналіз ефективності проводиться протягом певного періоду. Аналізуючи ефективність діяльності організації, для прикладу, за попередній рік, підбиваємо підсумки роботи організації в минулому, іншими словами оцінюємо то, що вже було. І яка висока ефективність діяльності організації не була у минулому, це не говорить про те, що дана тенденція буде і на наступні періоди. Тобто, під час аналізу ефективності необхідно чітко розуміти, що він як проводиться за попередні періоди і метою є підбиття підсумків, так і повинен прогнозувати на наступні періоди з формуванням методів та способів їх досягнення. Аналіз минулих періодів можна застосовувати під час прогнозування показників ефективності на майбутнє, із врахуванням як можливих тенденцій, що сформувалися, так і планів відносно зміни зовнішніх і внутрішніх факторів, під дією яких проводиться діяльність організації.

Критерій ефективності – категорія, яка вказує на підстави для оцінки ефективності, є її мірилом [5].

Нарощування ефективності господарської діяльності є життєво необхідним, особливо у сучасних умовах ситуації ресурсного дефіциту. З метою аналізу величини ефективності необхідні як фінансові, так і не фінансові коефіцієнти ефективності.

Визначення величини ефективності є кількісною оцінкою її рівня, її метою є встановлення факту зростання (спадання) ефективності. Проблема нарощування ефективності діяльності організації полягає у тому, щоб на

кожну одиницю затрат припадає максимальний результат. Аналіз ефективності діяльності організації проводиться за допомогою відповідних кількісних характеристик, що характеризують відповідність результатів діяльності та затрат організації цілям її роботи, а також певних якісних показників. Кожна організація згідно із інтересами та цілями її діяльності відповідно до критеріїв ефективності створює комплекс конкретних прямих коефіцієнтів оцінки величини ефективності, відповідно до яких проводиться оцінка відповідності своїм цілям і інтересам.

Прямі коефіцієнти оцінки величини ефективності розраховуються, як співвідношення результатів господарської діяльності до витрат на її ведення [8]:

$$\text{Прямий коефіцієнт ефективності} = \text{Результати} / \text{Витрати}$$

Пункт «витрати» вміщає ресурси усіх видів, що використовуються у господарській діяльності організації. На різних стадіях аналізу ефективності діяльності можуть бути застосовані показники затрат, які відносяться до усієї сукупності ресурсів чи до конкретних їх видів. Загалом витрати можуть володіти як вартісним, так і натуральним вираженням. Однак розрахунок витрат у натуральному виді є тільки проміжною стадією, так як основні коефіцієнти ефективності діяльності розраховуються на базі вартісних оцінок.

Необхідно осмислити та вирішити і проблему часового часового інтервалу під час оцінки ефективності діяльності. У деяких випадках витрати та результати надзвичайно важко пов'язати між собою у рамках одного періоду. Під час оцінки ефективності діяльності потрібно брати до уваги, що витрати організації, пов'язані із її роботою, можуть бути проведені протягом різних часових періодів, а момент отримання результату може не співпадати із моментом проведення витрат. У зв'язку з цим під час аналізу ефективності діяльності має значення не лише загальна кількість витрат та результатів, а й їх розподіл у часі. Окрім цього, не усі

види витрат можна оцінити вартісно, так для прикладу, зусилля керівництва із налагодження зв'язків, нарощування репутації організації та інше не можливо розрахувати кількісно, однак вони можуть викликати зростання результативності діяльності у майбутньому.

Чіткої, регламентації комплексу показників, при заданих кількісних значеннях їх параметрів, що є придатними для проведення аналізу ефективності роботи організацій відмінних по видах економічної діяльності, формами власності, величиною та метою діяльності, не має.

Використовується два методи аналізу ефективності роботи організації – грошовий та ресурсний [2].

При грошовому методі результати та витрати діяльності встановлюються у надходженнях (приплив) та затратах (відплив) грошових засобів.

При ресурсному підході результати відображаються об'ємом виготовленого продукту, а затрати – об'ємом затрачених усіх видів ресурсів.

Однак, необхідно відмітити той факт, що хоча витрати та результати виражаються у грошовому еквіваленті, останні вважаються одержаними, у момент коли продукт є виготовленим, а витрати – проведені у момент використання даного ресурсу. Розбіжність у часі виробництва й оплати продукту, споживання й оплати ресурсів, як правило, не береться до уваги. Основною відмінністю між грошовим та ресурсним методами є різні підходи до витрат та результатів діяльності, а також часового періоду, до якого їх зводять. При ресурсному методі затрати кожного виду ресурсу враховуються під час їх проведення, результати, для прикладу виготовлений продукт, – підчас виробництва. Згідно грошового методу затрати кожного із ресурсів враховуються під час оплати за них. А факт виготовлення кінцевого продукту дає організації тільки моральне задоволення. На фінансове становище організації це має вплив лише тоді, коли до неї надходять гроші за готовий продукт. В зв'язку з цим грошовий

метод вимагає підвищеної уваги до такого питання як збуту продукту. Разом з тим при використанні даного методу необхідно враховувати час між одержанням ресурсів та їх оплатою.

З другої сторони, певні види результатів та затрат важко чи навіть неможливо оцінити у діючій системі цін. Для прикладу, викиди забруднюючих речовин згідно грошового методу не враховуються, при умові, що не сплачуються штрафи. При ресурсному методі вони враховуються, а для їх вартісної характеристики застосовуються спеціальні ціни, які показують втрати для суспільства від такого роду шкідливих викидів.

Власників організації цікавить не лише проблеми нарощування ефективності господарської діяльності організації, а також підвищення вартості та капіталізації їх бізнесу, яку ціну, при необхідності, їм можуть за нього дати. Відповідь на даного роду запитання можна одержати, проводячи оцінку організації паралельно із аналізом ефективності її діяльності. Динаміка підвищення вартості організації опосередковано вказує на зростання ефективності її діяльності, так як підвищення вартості організації може проходити за допомогою дії факторів нематеріального характеру, що не підлягають вартісному аналізу у складі затрат відповідного періоду.

2. Методи оцінки ефективності діяльності лісогосподарських підприємств

На сьогоднішній день українська економіка потребує значних змін, що дозволять підвищити ефективність господарської діяльності лісогосподарських підприємств.

Аналіз ефективності господарської діяльності підприємств, у більшості випадків, ґрунтується на оцінці різного роду фінансових чинників, до яких відносяться: рентабельність інвестицій, чистий

прибуток, ринкова вартість суб'єкта господарювання. Однак, необхідно відмітити, що формуючи список фінансових показників, спираючись на які будуть прийматися стратегічні рішення, необхідно розуміти переваги та недоліки застосування даних коефіцієнтів у практичній діяльності. У практиці американських управлінців розроблена система рекомендацій щодо застосування відповідних коефіцієнтів для проведення аналізу ефективності господарської діяльності підприємств, яка відображена у стандарті із управлінського обліку «Вимір ефективності підприємства» (Statement on Management Accounting «Measuring entity performance»; SMA 4D) [2]. Даним стандартом пропонується застосування наступних показників, на базі яких повинно проводитися оцінка ефективності управління підприємством:

- чистий прибуток;
- рентабельність інвестицій;
- грошові потоки;
- залишковий дохід;
- вартість підприємства (організації).

Однак якогось одного підходу як щодо оцінки ефективності господарської діяльності, так і щодо оцінки ефективності управлінської діяльності підприємств у науковців не має. Найбільш розповсюдженими напрямками є встановлення показника ефективності управлінської діяльності як відношення отриманого результату діяльності підприємства до витрат (ресурсів) та відношення отриманого результату діяльності підприємства до поставленої мети. Однак дані підходи щодо встановлення величини ефективності не забезпечують розуміння логічного взаємозв'язку між управлінською діяльністю на підприємствах та ефективністю їх господарської діяльності. Ефективність управлінської діяльності на підприємстві відображається у вигляді результативності управлінської діяльності у фінансовій, маркетинговій, виробничій, інноваційній і кадровій сферах.

Ефективність господарської діяльності можна оцінити як певний результат системи, яка виражається за допомогою відношення корисного кінцевого результату її діяльності до затрачених ресурсів.

В залежності від виду подання результату та затрат виділяють наступні типи ефективності [3]:

- технічна – результат і затрати оцінюються у натурально-речовинному відображенні;
- економічна – результат і затрати відображаються за допомогою вартісної оцінки;
- соціально-економічна – приймається до уваги не лише економічна складова, а й соціальний ефект, як наслідок впровадження заходу.

Система показників ефективності діяльності підприємства має забезпечувати усесторонній аналіз використання усіх видів ресурсів і складатися із усіх загальноекономічних показників. Надзвичайно важливим є те, щоб моніторинг ефективності господарської діяльності проводився постійно, починаючи із проектування плану, його затвердження та по мірі його реалізації.

Система ефективності господарської діяльності має:

- показувати використання усіх ресурсів, які споживаються на підприємстві;
- формувати умови для встановлення можливих резервів нарощування ефективності господарської діяльності;
- стимулювати застосування усіх можливих резервів, що є на підприємстві;
- надавати інформацію по ефективності господарської діяльності всьому управлінському персоналу;
- забезпечувати дотримання критеріальної функції.

Кожне підприємство це відкрита система, що має взаємозв'язок зі зовнішнім середовищем, у зв'язку з цим проведення оцінки ефективності

управлінської діяльності повинно проводитися враховуючи оцінку внутрішньої та зовнішньої ефективності управлінської діяльності.

Проведення оцінки внутрішньої ефективності управлінської діяльності повинно базуватися на узагальненому оцінюванні ефективності по окремих елементах, які утворюють цілісну систему управлінської діяльності.

Показники аналізу ефективності управлінської діяльності поділяють на якісні та кількісні.

Якісні показники одержуються методом проведення експертних оцінок, їх використовують під час оцінки якості організаційної культури у рамках розрахунку ефективності керуючої підсистеми управлінської діяльності та під час оцінки зовнішньої ефективності управлінської діяльності по всіх складових.

Кількісні показники встановлюються розрахунковим методом та використовуються при оцінці таких складових ефективності управлінської діяльності як ефективність керуючої підсистеми управлінської діяльності (проведення оцінки структури управління, ефективності роботи управлінського персоналу, використовуваних управлінських технологій) та ефективність керованої підсистеми.

Розрахунок кількісних і якісних показників повинен проводитися не менш ніж протягом двох звітних періодів, що забезпечує визначення їх констатуючого значення й динаміки для врахування фактору часу при проведенні оцінки ефективності управлінської діяльності на підприємстві. Констатуюче значення показників встановлюється за відповідними алгоритмами розрахунку, а їх динаміка – відповідно до темпів приросту (зниження) показників по відношенню до попередніх періодів.

Показники оцінювання внутрішньої ефективності управлінської діяльності на підприємстві відображено у таблицях 1 – 2. [8].

Показники аналізу внутрішньої ефективності
керуючої управлінської підсистеми організацією

Складові аналізу	Показник оцінки
1	2
<p>Аналіз ефективності роботи управлінського персоналу</p>	<ul style="list-style-type: none"> – показник якісної та кількісної укомплектованості управлінського персоналу; – питома вага працівників управління, які мають досвід роботи в організації понад 5 років; – показник сталості управлінського персоналу; – показник заміщення управлінського персоналу; – показник плинності управлінського персоналу; – показник відповідності заробітної плати управлінського персоналу до рівня реальної заробітної плати; – показник відношення темпів приросту об'ємів реалізації до величини приросту заробітної плати управлінського персоналу; – показник рентабельності затрат на управління.
<p>Аналіз організації управлінської структури</p>	<ul style="list-style-type: none"> – показники дотримання норми керованості управлінських ланок; – показник відношення темпів зростання об'єму реалізації до темпів підвищення централізації управління; – показник відношення темпів зростання об'єму реалізації до темпів підвищення структурної централізації; – показники відношення темпів зростання об'єму реалізації до темпів підвищення формалізації персоналу управлінського апарату і структурних одиниць
<p>Аналіз ефективності управлінських технологій</p>	<ul style="list-style-type: none"> – показник оперативності роботи із документацією та другими інформаційними джерелами; – показник застосовності отриманої інформації; – показник повноти виконання управлінських рішень; – показник автоматизацією управлінських функцій; – показник нарощування технічної озброєності праці управлінського персоналу; – рентабельність застосування основних адміністративних фондів; – питома вага новітніх видів комп'ютерного

	устаткування й оргтехніки від загальної їх вартості.
Аналіз організаційної культури	<ul style="list-style-type: none"> – показник рівня організації роботи структурних підрозділів щодо управління персоналом; – показник трудової дисципліни; – показник величини задоволеності персоналу умовами роботи; – показник стану соціально-психологічних настроїв у середині колективу; – показник задоволеності прийнятих норм поведінки працівників підприємства; – показник рівня безпеки й охорони праці; – показник соціального захисту та соціального розвитку персоналу підприємства.

Таблиця 2

Показники аналізу внутрішньої ефективності
керованої управлінської підсистеми організації

Складові аналізу	Показник оцінки
1	2
Аналіз управління виробничою діяльністю	<ul style="list-style-type: none"> – фондвіддача основних виробничих фондів; – показник оновлюваності основних виробничих фондів; – показники морального і фізичного зносу ос основних виробничих фондів; – питома вага основних виробничих фондів із обмеженими правами власності; – показник матеріаловіддачі; – показник рентабельності матеріальних затрат;
	<ul style="list-style-type: none"> – показник використання виробничої потужності; – показник екологічності виробничої діяльності; – відношення затрат на усунення браку до загальної величини виробничих затрат; – показник рентабельності затрат виробничої діяльності підприємства.
Аналіз управління персоналом	<ul style="list-style-type: none"> – показники якісної і кількісної укомплектованості персоналу підприємства; – показник сталості кадрового забезпечення підприємства; – показник заміщення кадрів на підприємстві;

	<ul style="list-style-type: none"> – показник плинності кадрів на підприємстві; – показник відповідності заробітної плати працівників до рівня реальної заробітної плати.
Аналіз управління фінансами	<ul style="list-style-type: none"> – показник фінансового ризику; – показник фінансової незалежності підприємства; – показник довгострокової фінансової незалежності; – показник забезпечення оборотними засобами; – показник рентабельності власного капіталу; – ліквідність; – показник відношення дебіторської до кредиторської заборгованостей; – величини грошового потоку виробничої діяльності у загальному його об'ємі; – показник оборотності кредиторської і дебіторської заборгованостей; – показник ліквідності грошових потоків виробничої діяльності.
Аналіз маркетингової діяльності	<ul style="list-style-type: none"> – показник долі споживчого ринку підприємства у національному ринку; – рентабельність продаж; – показник еластичності споживчого попиту на продукт; – показник зміни об'ємів реалізації продукту; – показник відношення темпів зростання об'ємів продаж до темпу підвищення собівартості реалізованого продукту; – показник оборотності готових видів продукції; – показник окупності затрат на маркетингову діяльність;
Аналіз інвестиційної діяльності	<ul style="list-style-type: none"> – показник ринкової ціни майна; – показник забезпечення необоротних активів власними грошовими засобами; – показник забезпечення підприємства власними оборотними коштами; – коефіцієнт маневреності; – показник рентабельності фінансових інвестицій; – показник рентабельності інвестицій у оборотні засоби; – показник рентабельності інвестицій у не оборотні засоби; – величина власних грошових засобів в загальній сумі інвестованих коштів; – величина власних грошових засобів в фінансовому інвестуванні; – показник рентабельності інвестованого в організацію капіталу;

	– показник виплати процентів
Аналіз інноваційної діяльності	<ul style="list-style-type: none"> – показник нарощування суми видатків на проведення досліджень, розробку і впровадження нових типів продукції; – показник відношення вартості високотехнічного устаткування до загальної суми основних виробничих фондів; – показник нарощування величини видатків на входження на нові споживчі ринки; – показник відношення швидкості нарощування прибутку від виробничої діяльності до швидкості нарощування видатків у інновації в маркетинговій діяльності; – показник темпів росту авторських та суміжних прав на інтелектуальну власність; – показник підвищення кваліфікації серед працівників і керівників підприємства; – показник зростання величини видатків щодо підбору, навчання і підвищення кваліфікації працівників підприємства.

Далі розглянемо детальніше показники економічної ефективності, що містять наступні коефіцієнти:

1. Рентабельність продаж.

Рентабельність продаж (R_{np}) розраховується за допомогою наступної формули:

$$R_{np} = \frac{Пзр}{Vзр} \times 100\% , \quad (1)$$

де – $Пзр$ – прибуток отриманий протягом звітного періоду (року, кварталу);

$Vзр$ – об'єм продаж протягом звітного періоду (року, кварталу).

Зниження величини даного показника говорить про зниження попиту на продукцію організації, а отже, як наслідок, – зменшення величини рентабельності продаж.

2. Рентабельність активів.

Коефіцієнт рентабельності активів ($R_{акт}$) розраховується за наступною формулою:

$$R_{акт} = \frac{Пзр}{Азр} \times 100\% , \quad (2)$$

де $Пзр$ – чистий прибуток отриманий протягом звітного періоду (року, кварталу);

$Азр$ – підсумок балансу по активах у кінці звітного періоду (року, кварталу).

Коефіцієнт рентабельності активів відображає наскільки ефективно було застосовано інвестований у майно підприємства капітал – основний і оборотний. Низьке значення показника рентабельності активів під час його порівняння із аналогічними показниками інших підприємств говорить про низьку величину попиту на продукцію підприємства чи – перевід капіталу у активи.

3. Рентабельність основного капіталу.

Коефіцієнт рентабельності основного капіталу ($R_{осн}$) розраховується за допомогою формули:

$$R_{осн} = \frac{Пзр}{Ок} \times 100\% , \quad (3)$$

де $Пзр$ – чистий прибуток отриманий протягом за звітний періоду (року, кварталу).

$Ок$ – сума основного капіталу мінус амортизація нарахована у кінці звітний періоду (року, кварталу).

Чим вищим є значення даного коефіцієнта, тим ефективніше відбувається застосування підприємством основних коштів.

4. Рентабельність власного капіталу.

Коефіцієнт рентабельності власного капіталу (*Рс.к.*) відображає наскільки ефективно використовується та частини капіталу, що була інвестована в підприємство за допомогою власних джерел інвестування, та визначається за формулою:

$$P_{в} = \frac{Пзр}{Ск} \times 100\% , \quad (4)$$

де *Пзр* – чистий прибуток отриманий протягом звітного періоду (року, кварталу);

Ск – величина власного капіталу (балансова вартість) у кінці звітного періоду (року, кварталу).

5. Рентабельність інвестицій.

Коефіцієнт рентабельності інвестицій (*ROI*) визначається за допомогою наступної формули:

$$ROI = \frac{\text{чистий прибуток}}{\text{власний капітал} + \text{довгострокові зобов'язання}} \times 100\% . \quad (5)$$

Оцінку ефективності господарської діяльності організації використовуючи коефіцієнт рентабельності інвестицій проводять, лише у випадку коли експерт володіє даними із аналогічних організацій чи структурних підрозділів.

6. Залишковий дохід.

Показник залишкового доходу (*RI*) розглядають як аналог коефіцієнта чистого прибутку, однак він дозволяє врахувати величину капіталу організації, та визначається за допомогою формули:

$$RI = \text{Операційний прибуток} - \text{Інвестиції} \times \text{Норма прибутку} . \quad (6)$$

Базуючись на даному показнику можна приймати управлінські рішення щодо продажі неефективних структурних підрозділів без будь яких коректувань. До недоліків даного показника відноситься те, що він

розраховується у абсолютній величині, у зв'язку з цим на його базі важко проводити порівняння ефективності роботи не залежних організацій.

Отже, як бачимо, ефективність господарської діяльності підприємства є складною характеристикою. У зв'язку з цим, для повноцінного аналізу діяльності та оцінки його стану, потрібно проводити аналіз усіх показників в цілому. Показники, які дозволяють оцінити діяльність підприємства, необхідно розглядати у динаміці. Оптимальним періодом часу для проведення порівняння вважається період 3 – 5 років. Саме протягом даного періоду можна побачити динаміку, встановити відповідні закономірності та розробити план дій щодо усунення виявлених недоліків.

Необхідно теж відмітити, що застосування для аналізу результатів діяльності підприємства лише фінансових чинників не забезпечує діагностики великої кількості проблем, для прикладу зменшення якості продукту, рівня обслуговування, ефективності управління персоналом, у зв'язку з цим використання не фінансових показників має значне значення для встановлення ефективності господарської діяльності підприємства.

3. Загальна характеристика підприємства

ТзОВ «МОРГАН ФЕНІЧЕ» знаходиться в смт. Квасилів Рівненського р-ну Рівненської області. Підприємство має хороші залізничні та автомобільні розв'язки. Воно є одним з найстаріших деревообробних підприємств Рівненської області. Будівництво підприємства було розпочато ще у 1946 році та завершено у 1950, тоді ж розпочинається й випуск перших видів продукції підприємства: пиломатеріали, буддеталі та клеєна фанера.

ТзОВ «МОРГАН ФЕНІЧЕ» – сучасне підприємство, яке має повну переробку деревини від лісозаготівлі та оброблення хлестів, випуску товарних пиломатеріалів, клеєної фанери, меблевих щитів, виробів деревообробки та високохудожніх меблів. Найбільшим підприємством ТзОВ «МОРГАН ФЕНІЧЕ» є фанерний завод, який включає в себе виробництво фанери товщиною від 3 до 20 мм, гнукотклеєних і плоскотклеєних заготовок, а також струганого шпону.

Продукція заводу добре відома як в середині країни так і в країнах ближнього та далекого зарубіжжя.

Сьогодні ТзОВ «МОРГАН ФЕНІЧЕ» – багатогалузеве підприємство. Основними видами діяльності якого є:

- Лісозаготівля, лісопиляння та деревообробка, випуск продукції виробничо-технічного призначення;
- Випуск товарів народного споживання;
- Торгово-закупівельна діяльність;
- Маркетинг, посередницька діяльність;
- Оптова та роздрібна торгівля;
- Надання транспортно-експедиційних послуг підприємствам, організаціям та населенню.

Підприємство має розгалужену соціальну сферу: житлові будинки, гуртожитки, санаторій-профілакторій, дитячий комбінат, спортивний комплекс та медичну частину.

Фанерний цех підприємства – це найбільший цех на підприємстві. Він складається з ряду наступних дільниць:

1. Дільниця луцення і рубки шпону на форматні листи;
2. Дільниця сушки шпону;
3. Дільниця сортування шпону;
4. Дільниця лагодження шпону;
5. Дільниця ребросклеювання шпону;
6. Дільниця розробки пакетів і склеювання фанери;
7. Дільниця обрізки фанери за форматом;
8. Дільниця сортування і лагодження фанери;
9. Дільниця шліфування фанери;
10. Дільниця маркування та упаковки фанери.

Фанерним цехом підприємства випускається наступна номенклатура продукції:

1. Шпон меблевий. Виробляється з таких порід деревини як береза та вільха.
2. Фанера марки ФК. Виготовляється з деревини хвойних та листяних порід (переважно береза та вільха). Формат листа фанери: довжина 1525 мм, ширина 1525 мм, товщина від 3 до 20 мм.

4. Обґрунтування необхідності модернізації

На ТзОВ «МОРГАН ФЕНІЧЕ» так як і на більшості підприємств лісопереробної галузі висока енергоємність технологічного процесу, це пов'язано в першу чергу з використанням застарілого, як морально так і фізично обладнання та технологій: відкритих пропарювальних басейнів та роликів сушарок з паровим обігрівом, а також дорогого тепла від міської ТЕЦ. Також необхідно відмітити, відсутність системи обліку сировини, яка надходить на підприємство, відсутність автоматичного контролю над режимами гідротермічної обробки, а також використання луцильних верстатів, які не забезпечують стабільних режимів обробки внаслідок повного зносу, і відповідно тягнуть за собою підвищену витрату сировини.

Провівши аналіз витрат сировини можна зробити наступні пропозиції:

- провести повну автоматизацію процесу обліку сировини з використанням вагового способу визначення обсягу партії сировини, що надійшла;
- автоматизувати контроль за параметрами режиму гідротермічної обробки;
- замінити старі луцильні верстати на нові, більш точні фінської фірми "Raute";
- провести заміну сушильних камер на роликові з сопловим дуттям фірми «Bavkok»;
- автоматизувати процес сортування шпону та фанери;
- автоматизувати процеси складання пакетів і пресування фанери.

5. Формування плану заходів автоматизації виробництва

Перед лісовою промисловістю стоїть завдання розвитку механізації і автоматизації технологічних процесів.

Враховуючи недоліки існуючого виробничого процесу виготовлення фанери на підприємстві ТзОВ «МОРГАН ФЕНІЧЕ» нами передбачено впровадження автоматичних систем управління і контролю на ділянках приймання сировини, гідротермічної обробки та склеювання. Впровадження цих систем дозволить підвищити якість продукції, що випускається, звільнити робітників від важких фізичних навантажень, а також поліпшити умови праці.

На ділянці прийому автоматична система управління виконує завдання автоматизації обліку сировини, що надходить, з використанням вагового способу визначення обсягу партії сировини. Для сировини, що надходить залізничним транспортом, використовуються вагонні ваги РС 150Ц13В. Для сировини, що надходить автотранспортом – механічні ваги 2РС-30Д24АС.

На ділянці гідротермічної обробки сировини основним завданням автоматичної системи управління є автоматичний контроль стабільності температури води в басейні. Для цієї мети використовується система Сарга-1М.

На підприємстві технологічний процес склеювання здійснює комплексна механізація і автоматизація робіт на ділянці складання пакетів, завантаження і вивантаження фанери з преса.

Лінія гарячого пресування управляється з пульта керування. Схема управління забезпечує два режими роботи – ручний і автоматичний – шляхом зміни положення рукоятки перемикача пульта керування типу ПУ-041/20.

Таким чином, всі регульовані параметри технологічного процесу з виробництва фанери постадійно з використанням автоматичної системи управління можна представити у вигляді таблиці 3.

Таблиця 3

Регульовані параметри автоматичної системи управління

Ділянка або операція	Регульовані параметри
Гідротермічна обробка сировини	Температура в басейні
Склеювання фанери	Температура плит преса Тиск пресування Час пресування

6. Розрахунок економічної ефективності від впровадження запланованих заходів

Проект реконструкції передбачає часткову заміну нині діючого обладнання підприємства ТзОВ «МОРГАН ФЕНІЧЕ» на більш продуктивне зі збільшенням обсягу виробництва. Річний випуск продукції до реконструкції становив 36,5 тис. м³ фанери в рік.

Після реконструкції передбачається збільшення потужності підприємства до 53685,2 м³ фанери в рік. Тому розрахунок товарної продукції представлений в таблиці 4.

Таблиця 4

Розрахунок обсягу виробництва і реалізації продукції

Назва продукції	Випуск продукції в натуральному вираженні, м ³	Ціна за одиницю продукції, грн.	Реалізована (товарна) продукція, млн. грн.
Фанера загального призначення	53685,2	60154,25	3229,4

Оскільки в результаті модернізації не передбачається розширення будівлі цеху, то вартість будівлі в розрахунках приймаємо рівною

балансовій вартості. Будівлі, споруди та передавальні пристрої цеху повністю зношені (залишкова вартість дорівнює нулю).

Розрахунки витрат, пов'язаних з модернізацією, представлені в таблиці 5.

Таблиця 5

Розрахунок вартості робочих машин і устаткування

Назва обладнання	Кількість одиниць	Вартість одиниці, тис. грн.	Вартість всього обладнання, тис. грн.
1	2	3	4
Лінія луцення "Raute"	3	6742	20226
Петлевкладчик	6	4,5	27
Луцильний верстат ЛУ17-10	3	175	525
Ножиці для рубки шпону	6	17,5	105
Сушка "Вяртсиля"	2	362,5	725
Сушка СУР-4	4	450	1800
Лінія реброклеєння	1	1250	1250
Гільйотинні ножиці	4	33,8	135,2
Реброклеючий верстат	2	225	450
Шпонолагоджувальний верстат	8	28,4	227,2
Обрізний верстат	4	15,7	62,8
Прес ДА4438	1	7500	7500
Клеєві вальці КВ-18	6	171,2	1027,2
Прес П714-Б	5	7150	35750
Механізація преса	6	163,1	978,6
Обрізний верстат Ц-6	1	62,5	62,5
Шліфувальний верстат	1	8750	8750
Разом	34		79586,7
Демонтується			
Сушка "Вяртсиля"	2	362,5	725
Сушка СУР-4	4	450	1800
Луцильний верстат ЛУ17-10	3	175	525
Обрізний верстат	2	15,7	31,4
Лінія луцення "Raute"	3	6742	20226
Прес П714-Б	5	7150	35750
Прес ДА4438	1	7500	7500
Механізація преса	6	163,1	978,6
Разом	26		67635

Продовження таблиці 5

1	2	3	4
Нове обладнання			
Лінія луцення "Рауте"	4	60000	240000
Сушка "Babkok"	3	8500	25500
Лінія сортування шпону	2	5000	10000
Лінія склеювання фанери	3	25000	75000
Лінія сортування фанери	2	5500	11000
Вагонна вага	1	3300	3300
Механічна вага	1	2500	2500
Разом	15		367300

Витрати на демонтаж у розрахунках приймаємо рівними 5 % від вартості обладнання, що демонтується. Вони складуть 3381,8 тис. грн.

Витрати на доставку і монтаж нового обладнання

$$367300 \cdot 0,05 = 18365 \text{ тис. грн.}$$

Тоді вартість обладнання після реконструкції становитиме

$$79586,7 - 67635 + 3381,8 + 367300 + 18365 = 400998,5 \text{ тис. грн..}$$

Розрахунок вартості основних виробничих фондів зводимо в таблицю 6.

Таблиця 6

Вартість виробничих фондів до і після реконструкції

Назва основних виробничих фондів	Вартість ОВФ до реконструкції, тис. грн.	Вартість ОВФ після реконструкції, тис. грн..
Будинки	35	35
Споруди	12	12
Передавальні пристрої	5,4	5,4
Робочі машини і обладнання	79586,7	400998,5
Силові машини і обладнання	87,5	87,5
Вимірювальні і регулюючі прилади	347,4	347,4
Інструмент	399,2	399,2
Виробничий і господарський інвентар	266,1	266,1
Транспортні засоби	6746,3	6746,3
Разом	87485,6	408897,4

Сума додаткових капіталовкладень в основні виробничі фонди складе:

$$408897,4 - 87485,6 = 321411,8 \text{ тис. грн.}$$

Проведемо розрахунок фонду часу одного працюючого. У розрахунку визначаємо кількість днів і годин, які повинен відпрацювати один працюючий. Розрахунок зводимо в таблицю 7.

Таблиця 7

Баланс робочого часу одного робітника

Показник	По проекту
1	2
Календарний фонд часу, днів	365
Кількість неробочих днів, разом	112
в тому числі	
Святкові	9
Вихідні	103
Капітальний ремонт	--
Профілактичний ремонт	--
Номінальний фонд часу, днів	253
Невиходи на роботу, разом	31
в тому числі	
чергова відпустка	24
по навчанню	2
по хворобі	3
декретна відпустка	2
Ефективний фонд часу, днів	222
Номінальна тривалість робочої зміни, годин	8
Внутрішньо змінні втрати, годин	0,2
Середня тривалість зміни, годин	7,8
Ефективний фонд робочого часу, годин	1731,6

Розрахунок вартості сировини і матеріалів необхідних для виробництва фанери подано в таблиці 8.

Вартість паливних та енергетичних ресурсів, згідно даних підприємства, наведено в таблиці 9.

Розрахунок відходів, які отримуються у процесі виробництва фанери представлено в таблиці 10.

Таблиця 8

Вартість сировини і матеріалів необхідних для виробництва фанери

Вид сировини і матеріалів	Ціна за одиницю, грн.	Розрахункова необхідність	
		Кількість	Сума, млн. грн.
Сировина фанерна			
I сорт	1000,0	24540,45	24,5
II сорт	925,0	96348,75	89,2
Разом			113,7
Транспортні витрати (11 %)			12,5
Разом з транспортними витратами			126,2
Смола синтетична КФ-МТ, т	9000,0	5015	45,1
Затверджувач (NH ₄ Cl), т	15900,0	50,15	0,8
Разом			45,9
Транспортні витрати (11 %)			5,1
Разом з транспортними витратами			51,0
Разом матеріали			159,6
Всього			177,2

Таблиця 9

Вартість паливних та енергетичних ресурсів

Найменування енергоносія	Розхід на річну програму	Ціна за одиницю, грн.	Вартість, тис. грн.
Електроенергія, тис. кВт год.	10864,1	1,2	13039,9
Теплова енергія, Гкал	76981,7	730	56196,6
Разом			69236,0

Таблиця 10

Розрахунок відходів виробництва фанери

Показники	Кількість		Використання	
	процентів	м ³	технологічне	паливо
Разом сировини	100	120889,2		
Вихід фанери	44,4	53683,2		
Відходи і втрати:				
шпон-рванина	26,6	32156,5	32156,5	
олівець	10	12088,9	12088,9	
усушка, спресовка при обрізці фанери	9	10880		
при обрізці фанери	10	12088,9		12088,9
Всього відходів і втрат	55,6	67214,4	44245,4	12088,9
Ціна за 1 м ³ відходів, грн.			15	5
Вартість відходів, грн.			6638681	60444,5

Розрахунок амортизаційних відрахувань проводимо за діючими нормами амортизації від вартості груп основних фондів ВАТ «ВоліньПром». Розрахунок амортизаційних відрахувань представлений в таблиці 11.

Таблиця 11

Розрахунок амортизаційних відрахувань

Група ОВФ	Вартість ОВФ, тис. грн.	Норма амортизації, %	Сума амортизаційних відрахувань, тис. грн.
1	2	3	4
Будинки	0	2,5	0
Споруди	0	4,0	0
Робочі машини і обладнання	42814	15	6422,1
Силові машини і обладнання	8,7	10	0,9
Передавальні пристрої	0	1	0
Вимірювальні і регулюючі пристрої	34,7	20	6,9
Транспортні засоби	674,6	15	101,2
Інструмент	39,9	20	8,0
Інвентар	26,6	20	5,3
Разом			6544,4

За укрупненими показниками на підставі даних підприємства складаємо кошторис загальнопромислових витрат по підприємству (таблиця 12).

Відрахування на соціальне страхування у розрахунках складають – 35 % від фонду заробітної плати робітників за змістом обладнання з урахуванням премій з прибутку. Надзвичайний податок і відрахування до фонду зайнятості – 5 % від того ж фонду.

Вартість матеріалів на утримання обладнання дорівнює 20 % від зарплати допоміжних робітників за змістом обладнання; поточний ремонт

обладнання – 2 % від вартості робочих і силових машин і обладнання; послуги інших цехів – 3 % від вартості тих же фондів; інші витрати становлять 10 % від зарплати робочих по утриманню обладнання.

Таблиця 12

Загально виробничі витрати підприємства

Статті витрат	Сума, млн. грн.
1	2
1. Заробітна плата робітників по утриманню обладнання	4,27
2. Відрахування на соціальне страхування	1,5
3. Відрахування в фонд зайнятості	0,21
4. Вартість матеріалів на утримання обладнання	0,86
5. Ремонт обладнання, транспорту і інструменту	0,86
6. Послуги інших цехів	1,29
7. Амортизація обладнання, транспорту, передавальних пристроїв, приборів і інструменту	6,55
8. Паливо і енергія на технологічні потреби	69,24
9. Відшкодування зносу малоцінного і швидкозношуваного інструменту та пристроїв	0,74
10. Інші розходи	0,43
Разом	85,5

Витрати з утримання будинків і споруд становлять 2 % від їх вартості; витрати на поточний ремонт будівель і споруд – 3 % від їх вартості; витрати з охорони праці приймаємо з розрахунку 75 грн. на одного робітника (основних і допоміжних) і становлять:

$$75 \cdot 387 = 29025 \text{ грн.}$$

Витрати по раціоналізації і винахідництву приймаємо 250 грн. на одного робітника:

$$250 \cdot 387 = 96750 \text{ грн.}$$

Витрати на відшкодування зносу малоцінного і швидкозношуваного інвентарю складають:

$$225 \cdot 387 = 87075 \text{ грн.}$$

Інші витрати складають 10 % від зарплати цехових допоміжних робітників. Розрахунок кошторису цехових витрат проведено в таблиці 13.

Цехові витрат

Статті витрат	Сума, тис. грн.
1	2
1. Утримання цехового персоналу	
1.1. Заробітна плата керівників, спеціалістів і службовців	990,7
а) відрахування на соціальне страхування	346,8
б) відрахування в фонд зайнятості	49,5
1.2. Заробітна плата цехових допоміжних робочих	678,2
а) відрахування на соціальне страхування	237,4
б) відрахування в фонд зайнятості	33,9
2. Утримання будинків і споруд	25
3. Текучий ремонт будинків і споруд	30
4. Амортизація будинків, споруд і інвентаря	0
5. Витрати на охорону праці	290,3
6. Витрати на раціоналізацію і винахідництво	96,8
7. Відшкодування зносу малоцінного і швидкозношуваного інструменту і інвентарю	87,1
8. Інші витрати	67,8
Разом	2933,3

Загальнозаводські витрати, згідно укрупнених нормативів в середньому по лісопереробній галузі, приймаються в розмірі 60 % від заробітної плати основних виробничих працівників. Отже загальнозаводські витрати будуть становити:

$$\frac{511,1 \cdot 60}{100} = 306,6 \text{ тис. грн.}$$

На підставі проведених попередньо розрахунків складаємо загальну калькуляцію собівартості виробництва фанери. Калькуляцію собівартості виробництва фанери після впровадження запропонованих заходів відображаємо за допомогою таблиці 14.

Розрахунок нормованих оборотних коштів, необхідних для нормальної роботи підприємства наведено в таблиці 15.

Калькуляція собівартості фанери

Статті витрат	На річну програму, тис. грн.	На 1м ³ плит, що випускаються тис. грн.
1	2	3
Сировина	113662,5	0,9
Зворотні відходи	6638,68	0,1
Сировина за мінусом зворотних відходів	107023,82	0,9
Матеріали	45932,5	0,6
Основна і додаткова зарплата виробничих робітників	12506,67	0,14
Відрахування на соціальне страхування	4377,33	0,08
Відрахування до фонду зайнятості	625,33	0,01
Витрати з утримання обладнання	85497,5	0,8
Цехові витрати	2933,34	0,06
Загальнозаводські витрати	306,63	0,01
Виробнича собівартість товарної продукції	259203,12	1,4
Позавиробничі витрати (8 % від виробничої собівартості)	20736,25	0,2
Повна собівартість	279939,37	5,2

Таблиця 15

Розрахунок потреби в нормованих оборотних коштах

Елементи оборотних коштів	Річна сума матеріальних ресурсів, тис. грн.	Середньодобова потреба, тис. грн.	Норма запасу, днів	Сума нормативу оборотних коштів, тис. грн.
Сировина	113662,5	487,8	40	19512,9
Основні матеріали	45932,5	197,1	40	7885,4
Готова продукція	322940	1261	20	25220,2
Разом:				52618,5

Прибуток від реалізації продукції $ПБ_p$, тис. грн., визначаємо за формулою:

$$ПБ_p = (C_{n1} - C_{n1}) \cdot Q_{год.}$$

де C_{n1} – ціна одиниці продукції, тис. грн.;

C_{n1} – повна собівартість одиниці продукції після реконструкції, тис. грн.;

$Q_{год}$ – об'єм випуску продукції після реконструкції, м³.

$$ПБ_p = (6,02 - 5,2) \cdot 53685,2 = 42970,98 \text{ тис. грн.}$$

Зниження собівартості одиниці продукції визначаємо за формулою:

$$CH_{cб} = \frac{C_1 - C_2}{C_1} \cdot 100,$$

де C_1 – собівартість одиниці продукції до реконструкції, грн.;

C_2 – собівартість одиниці продукції після реконструкції, грн.;

$$CH_{cб} = \frac{5615,8 - 5215}{5615,8} \cdot 100 = 7\%,$$

Умовно-річна економія від зниження собівартості продукції, тис. грн.

$$E_{ум.річ} = (C_1 - C_2) \cdot Q_{річ}$$

де $Q_{річ}$ – річний об'єм випуску продукції після реконструкції, м³.

$$E_{ум.річ} = (5615,8 - 5215) \cdot 53685,2 = 21514,6 \text{ тис. грн.}$$

Термін окупності капітальних вкладень, років

$$T_{ок} = \frac{K_{\delta}}{E_{ум.річ}},$$

де $T_{ок}$ – термін окупності, років;

K_{δ} – сума додаткових капітальних вкладів, тис. грн.

$$T_{ок} = \frac{34069}{21514,6} = 1,6 \text{ року.}$$

Рентабельність продукції цеху фанери після реконструкції P_n , %

$$P_n = \frac{ПБ_p}{C_n} \cdot 100,$$

де C_n – виробнича собівартість всієї продукції після реконструкції, тис. грн.

$$P_n = \frac{42971}{279939,4} \cdot 100 = 15 \text{ \%}.$$

Загальна рентабельність виробництва після реконструкції P_o , %

$$P_o = \frac{ПБ_p}{ОВФ + НОК} \cdot 100,$$

де $ПБ_p$ – балансовий прибуток, тис. грн.;

ОВФ – вартість основних виробничих фондів, тис. грн.;

НОК – норматив оборотних коштів, тис. грн.

$$P_o = \frac{42971}{42814 + 52618,45} \cdot 100 = 45 \%$$

Продуктивність праці одного працюючого *ПТ*, тис. грн./люд.

$$ПТ = \frac{ВП}{P}$$

де *ВП* – вироблена продукція, тис. грн.;

P – число працівників.

$$ПТ = \frac{322940}{387} = 834,5 \text{ тис. грн./люд.}$$

Фондовіддача Φ_o , грн./грн.

$$\Phi_o = \frac{ВП}{ОВФ} = \frac{322940}{42814} = 7,5 \text{ грн./грн.}$$

Основні техніко-економічні показники ефективності проведення реконструкції фанерного цеху наведені в таблиці 16.

Таблиця 16

Основні техніко-економічні показники ефективності проведення реконструкції фанерного цеху

Найменування показника	Значення показників	
	до	після
1	2	3
Річний випуск продукції в натуральному виразі, м ³	36500	53685,2
Обсяг товарної продукції, млн. грн.	219,56	322,94
Облікова кількість працюючих, люд.	644	387
Середньомісячна зарплата одного робітника, грн.	1355	2700
Продуктивність одного робітника, млн. грн.	0,23	0,84
Повна собівартість одиниці продукції, грн.	5615,8	5215
Собівартість товарної продукції, млн. грн.	205	279,9
Прибуток, млн. грн.	14,6	445,6
Рентабельність виробництва, відсотків	22	45
Рентабельність продукції, відсотків	7	15
Витрати на одну гривню товарної продукції	0,93	0,8
Капітальні вкладення, млн. грн.		34,1
Термін окупності капітальних вкладень, років		1,6

Порівняння техніко-економічних показників до та після реконструкції підтвердило доцільність проведення запропонованих заходів. В результаті реконструкції відбулося зниження собівартості продукції на 7 %. Збільшився обсяг товарної продукції в 1,5 рази, що дозволить цеху вийти на новий рівень виробництва. Залучені до реконструкції кошти окупаються протягом 1,6 року.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

Успішне впровадження стратегії розвитку організації має на меті проведення не тільки результативної, а також і ефективної господарської діяльності.

Підґрунтям утворення потреби в раціональній та ефективній господарській діяльності організації є догма щодо обмеженості ресурсів, з однієї сторони, та постійне стремління до підвищення результативності її діяльності – з другої. У зв'язку з цим, лише ефективне застосування наявних ресурсів дозволяє задовольнити максимальну кількість потреб організації й одержати необхідний результат.

ТзОВ «МОРГАН ФЕНІЧЕ» знаходиться в смт. Квасилів Рівненського р-ну Рівненської області. Підприємство має хороші залізничні та автомобільні розв'язки. Воно є одним з найстаріших деревообробних підприємств Рівненської області. Будівництво підприємства було розпочато ще у 1946 році та завершено у 1950, тоді ж розпочинається й випуск перших видів продукції підприємства: пиломатеріали, буддеталі та клеєна фанера.

ТзОВ «МОРГАН ФЕНІЧЕ» – сучасне підприємство, яке має повну переробку деревини від лісозаготівлі та оброблення хлестів, випуску товарних пиломатеріалів, клеєної фанери, меблевих щитів, виробів деревообробки та високохудожніх меблів. Найбільшим підприємством ТзОВ «МОРГАН ФЕНІЧЕ» є фанерний завод, який включає в себе

виробництво фанери товщиною від 3 до 20 мм, гнукоткесних і плоскоклесних заготовок, а також струганого шпону.

На ТзОВ «МОРГАН ФЕНІЧЕ» так як і на більшості підприємств лісопереробної галузі висока енергоємність технологічного процесу, це пов'язано в першу чергу з використанням застарілого, як морально так і фізично обладнання та технологій: відкритих пропарювальних басейнів та роликкових сушарок з паровим обігрівом, а також дорогого тепла від міської ТЕЦ. Також необхідно відмітити, відсутність системи обліку сировини, яка надходить на підприємство, відсутність автоматичного контролю над режимами гідротермічної обробки, а також використання луцильних верстатів, які не забезпечують стабільних режимів обробки внаслідок повного зносу, і відповідно тягнуть за собою підвищену витрату сировини.

Провівши аналіз витрат сировини нами були зроблені наступні пропозиції:

- провести повну автоматизацію процесу обліку сировини з використанням вагового способу визначення обсягу партії сировини, що надійшла;
- автоматизувати контроль за параметрами режиму гідротермічної обробки;
- замінити старі луцильні верстати на нові, більш точні фінської фірми "Raute";
- провести заміну сушильних камер на роликкові з сопловим дуттям фірми «Babkok»;
- автоматизувати процес сортування шпону та фанери;
- автоматизувати процеси складання пакетів і пресування фанери.

Порівняння техніко-економічних показників до та після реконструкції підтвердило доцільність проведення запропонованих заходів. В результаті реконструкції відбулося зниження собівартості продукції на 7 %. Збільшився обсяг товарної продукції в 1,5 рази, що дозволить цеху вийти на новий рівень виробництва. Залучені до реконструкції кошти окупаються протягом 1,6 року.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бандурка О. М. Фінансова діяльність підприємства. Підручник / О.М. Бандурка, М. Я. Коробов. – К. : Либідь, 2010. – 230 с.
2. Васильков В. Г. Організація виробництва: Навч. посібник. – К.: КНЕУ, 2013. – 524 с.
3. Гладков Г.А. Ефективність використання трудових ресурсів // Управління персоналом. - 2004. - №11. - З. 45-52.
4. Горбонос Ф.В. Економіка підприємств : Підручник. / Ф.В. Горбонос, Г. В. Черевко. – К., 2010. – 463 с.
5. Гриньов А. В. Організація та управління на підприємстві. – Харків: Вид. дім "ІНЖЕК", 2011р. - 329 с.
6. Дзядикевич Ю.В. Методи оцінки ефективності інвестицій в енергозбереження / Ю.В. Дзядикевич, Р.І. Розум, М.В. Буряк // Інноваційна економіка. – Тернопіль. – 2011. – №2 [21]. – С. 119 – 122.
7. Дзядикевич Ю.В. Управління енергозабезпеченням шляхом використання вторинних енергоресурсів / Ю.В. Дзядикевич, Р.І. Розум, М.В. Буряк // Інноваційна економіка. – Тернопіль. – 2010. – № 2. – С. 44 – 50.
8. Економіка підприємства: Навч. посібник / За ред. А. В. Шегди. – К.: Знання, 2005. – 431 с.
9. Економіка довкілля і природних ресурсів: монографія / Ю.В. Дзядикевич та інші. – Тернопіль: Астон. – 2016. – 392 с.
10. Заячук М.Д. Лісопромисловий комплекс України: Конспект лекції – Чернівці: ЧНУ, 2010. – 24 с.
11. Круш П.В. Економіка (розрахунки фінансово-інвестиційних операцій в EXCELL) : навч. посіб. / П. В. Круш. – К. : Цул, 2014.– 256 с.
12. Петрович Й. М. Організування промислового виробництва : Підручник / Й. М. Петрович. – К., 2009. – 328 с.

13. Пиріг Г.І. Зарубіжний досвід реалізації національної екологічної політики сталого розвитку / Пиріг Г.І., Крупка А.Я. // Матеріали міжнародної науково-практичної конференції присвяченої 50-річчю Тернопільського національного економічного університету «Прикладна економіка – від теорії до практики» 20 жовтня 2016 р. Тернопіль, ТНЕУ, - 2016, - С. 187 – 189.
14. Розум Р.І. Еколого-економічні системи: основні аспекти / Р.І. Розум, М.В. Буряк, І.В. Любезна //Науковий огляд. Науковий журнал. – Київ, 2015. – № 6 (16). – С. 33-49.
15. Розум Р.І. Підвищення ефективності управління асортиментною політикою підприємств деревообробного комплексу / Р.І. Розум, Р.В. Хамедюк // Матеріали наукового семінару “Екологізація економіки та регулювання використання природних ресурсів”. – 20 травня 2014. – Тернопіль: ТНЕУ. – С. 8-10.
16. Розум Р.І. Якість продукції: основні аспекти / Р.І. Розум, Н.В. Штохмал // Матеріали міжнародної науково-практичної конференції за участю іноземних студентів. – Тернопіль, 15-17 квітня 2016. – С. 212-213.
17. Рульєв В.А. Менеджмент: Навчальний посібник / В.А. Рульєв, С.О. Гуткевич – К.: Центр учбової літератури, 2011. - 312 с.
18. Скибінська З. М. Економіка та організація виробництва : Навч. посіб. – К., 2012. – 299 с.
19. Федулова Л.І. Менеджмент організацій: Підручник / Л.І. Федулова. – Київ: Либідь, 2004. – 448 с.
20. Шваб Л. І. Економіка підприємства: Навч. посібник для студ. вищих навч. закладів. – 2-е вид. – К.: Каравела, 2005. — 568 с.
21. Яркіна Н.М. Економіка підприємства: навч. посіб. / Н.М. Яркіна – Київ : Ліра-К, 2015. – 498 с.